

MOOIER LANDSCHAP ALS MISSIE

‘Bezig met het landschap mooier te maken’, staat op de ‘status’ van de Whatsapp van Marlies van Diest. Het kan niet treffender. We spreken haar over haar passie, het vak en haar visie op het landschap in Nederland.

Marlies van Diest
Eigenaar Van Diest Ontwerp

‘Ik ben overal inzetbaar’, opent Marlies van Diest uitdagend de videocall. Haar ontwerp- en adviesbureau op het gebied van tuin, stad en landschap geldt als expert op het gebied van inrichting van buitenruimte. Bij Marlies moet je zijn als je op zoek bent naar iemand die diverse partijen en belangen bij elkaar kan brengen, waarbij cultuurhistorie, landschap en natuur een sleutelrol mogen spelen. ‘Bewustzijn over groen in de brede zin groeit’, signaleert zij. ‘We denken vaker na over zaken als wateroverlast, hittestress en het klimaat. Deze thema’s wil ik nadrukkelijk meenemen in mijn plannen, er is genoeg urgentie. Voel me daarnaast ook een beetje een zendeling. Mijn vak is er bovendien geschikt voor.’

Hoe pak je dat aan: zorgen dat een groen ontwerp wat ethisch verantwoord is ook echt wordt omarmd?

‘Dat is vooral door goed te luisteren, liefst in heel vroeg stadium. In een vroeg stadium kun je het gesprek voeren over wat bewoners belangrijk vinden en wat voor verhalen er spelen. Het is een kwestie van oprechte interesse. In de loop van het traject ontstaat er het vertrouwen dat ik het beste met de plek voor heb en niet alleen ‘mijn dingetje’ doe. Ook met opdrachtgevers ben ik het liefst in een zo vroeg mogelijk stadium van het project in gesprek. Om zo gezamenlijk te onderzoeken op welke wijze een project vorm te geven is. Mijn bureau vindt het verder belangrijk om niet alleen “groene

plaatjes” te maken die het leuk doen in de tender. Het groen moet realiseerbaar en beheer(s)baar zijn en blijven. Daarvoor moet je meer je best doen, zowel richting gemeenten, projectontwikkelaars en andere stakeholders. De pandemie van 2020 bewijst bovendien weer hoe belangrijk het is om naar buiten te kunnen. En tijdens de hittegolf van afgelopen zomer hoorde je veel mensen verzuchten: had ik maar een boom in de tuin voor schaduw. De bewijzen stapelen zich op dat het loont om veel groen en een mooie buitenruimte te realiseren.’

Dat samenwerken en contact maken met de gebruikers, daar schijn je goed in te zijn. Kun je enkele voorbeelden geven?

‘Ik ben net bezig geweest met het ontwerp van een park op IJburg. Bij de ontwikkeling dacht ik vaak terug aan mijn eigen jeugd, waarin we woonden in een nieuwbouwwijk die nog niet helemaal af was. Daardoor kon je hutten bouwen op zandheuveldjes en naar kikkervisjes zoeken in sloten. Dat is veel leuker dan een aangeharkt veld. Dus op IJburg wilde ik ook een plek maken waar je als kind dingen kan ontdekken, waar je verstoppertje kan spelen tussen het groen. Een moeder vertelde me toen ik er terugkwam precies dat verhaal. Dat ongedwongene en de speelmogelijkheden vond ze juist in coronatijd prettig. Een ander voorbeeld is Katwijk, waarvoor ik de boulevard, de winkelstraten en het centrale plein heb ontworpen. Gezichtsbepalend.

Vanzelfsprekend in een nauwe samenspraak met gemeente en bewoners. Katwijkers mogen volgens sommigen misschien te boek staan als stugge vissers, ik vond het heerlijk om met ze te werken: ze zijn heel eerlijk en hebben geen geheime agenda’s. Als ik er nu loop kom ik bewoners tegen die me eerst bekritiseerden en nu zeggen: “U deed wat u beloofd hebt en ik vind het eigenlijk heel mooi geworden”. Daar word ik blij van.’

Ben je ook betrokken bij herontwikkeling?

‘Ja zeker. Met Henk Hartzema van Studio Hartzema heb ik bijvoorbeeld in Bennebroek aan Park Vogelenzang gewerkt. Een psychiatrische instelling waar op het terrein woningbouw komt. We zijn begonnen met de analyse van het landschap. Aan de hand van de leeftijd van de bomen ontdekten we bijvoorbeeld een groenstructuur die tot dan toe onderbelicht was gebleven. In de planvorming hebben we dit landschap leidend gemaakt. Dus het groen en de bomen bepalen waar woningen kunnen komen. Daar zullen Henk en ik de komende periode ons bij de uitwerking hard voor gaan maken.’

Klopt het dat je op Goeroe Overflakkee in een caravan hebt gekampeerd om je in te leven in landschap en bewoners?

‘In mijn werk is cultuurhistorie heel belangrijk, die moet je je per plek eigen maken. Dat betekent soms: iets nieuws doen. Op Goeree is er een “schurfelingen

‘ALS IK EERDER
AANSCHUIF,
De bewijzen stapelen zich op
dat het loont om veel groen en
buitenruimte te realiseren’
VERSIMPELT DE
UITVOERING

landschap”, een soort tuinwallen tegen de zeewind. Uit gesprekken die ik met eilandbewoners heb gevoerd bleek hoe belangrijk dit originele schurfelingen landschap voor hun is. Tegelijk zijn de economische belangen groot. Dit dilemma heb ik geprobeerd te tackelen door op sommige plekken juist het oorspronkelijk landschap te koesteren, een soort museaal landschap en op andere plekken juist meer innovatief met datzelfde historisch fenomeen van de schurfelingen om te gaan. Jammer genoeg is door de coronamaatregelen de inspraak rondom het plan behoorlijk stil komen te liggen.’

Ik zie dat veel plekken waar je aan werkt een bijzonder verhaal hebben.
‘Ben nu bezig met een asielzoekersterrein bij Gilze en Rijen, dat doe ik samen met Braaksma & Roos Architectenbureau. In dit voormalige legerkamp uit WOII staan zo’n 60 rijksmonumentale gebouwen die al ruim 20 jaar opvang bieden aan asielzoekers. Nu moet het een prettige woonplek worden voor asielzoekers, ik doe de buitenruimte. Het bos is vrij monotoon vol Amerikaanse eiken: een invasieve exoot die alles verdringt en de grond verarmt. Wij hebben besloten te gaan voor meer biodiversiteit. Een deel van de Amerikaanse

eiken kijkt om zo de woningen en tuinen rond de woningen meer zonlicht te geven. Dat is fijn als je uit een conflictgebied bent gevlucht.’

Wordt het stempel ‘duurzaam’ vaak ingezet voor greenwashing? Dus als groene vernislaag op plannen terwijl het in de uitvoering feitelijk weinig voorstelt?
‘Duurzaamheid is een containerbegrip geworden. Duurzaamheid is voor mij je rekenschap geven van de bodemsoort, de juiste beplanting kiezen, zorgen voor een goed watersysteem en zorgen voor zoveel mogelijk bomen. Duurzaamheid moet je niet alleen als woord belijden maar ook

echt doen. En pragmatisch blijven. Niet meelopen met iedere hype: Een groene gevel is prachtig en in het uiterste geval prima, maar het planten van een grote boom is beter: geeft meer bladmassa, geeft meer schaduw, meer seizoenen, meer.... Die groene geveltuinen worden wellicht na vijf jaar gesloopt, de boom wordt - mits goed uitgezocht - 100 jaar ouder of meer. Ze geven nieuwbouw ook direct sfeer. Dat merkte ik pas nog bij de opening van een binnentuin in Leidsche Rijn genaamd “Bolderburen”, waar de bewoners een oude fruitboom aangeboden kregen. Dat levert echt iets extra’s op voor de buurt.’

Tenslotte, we hadden het eerder over kikkervisjes vangen en verstoppertje. Hoe belangrijk zijn kinderen in je ontwerpen?
‘Kleinschaligheid, een prettige buurt is - zo merk je juist weer in deze tijd - voor kinderen heel belangrijk. Ook in een dynamische stad. Plekken maken. De uitvoering kan verschillend zijn. Onze wereld is erg genormeerd, met gecertificeerde speeltoestellen waardoor je niet te hard valt. Maar ik heb ook mijn kin opengehaald vroeger in de zandbak. Als kind leer je juist van die valpartijen. Dingen kunnen ontdekken. Op IJburg zag ik dat een jongen mijn speciaal ontworpen bank als glijbaan gebruikte: dat versterkt de creativiteit. Met mijn ontwerpen wil ik de fantasie aan het werk zetten, bij jong en oud.’ •

Marlies van Diest is geboren en getogen in Kortenhoef, naast Hilversum. ‘In het Zot een veenlandschap met veel water’, vertelt ze. Voor haar opleiding volgde zij een ‘vrij eigenzinnig traject’: van tuinbouwschool tot Kunstacademie. Nu heeft ze al 27 haar eigen bureau als landschapsontwerper: Van Diest Ontwerp. ‘Ik heb nooit voor een baas gewerkt. Tijdens mijn studie ontwierp ik al tuinen voor rijke Nederlanders in Portugal. Ik ben afgestudeerd als interieur-architect in Utrecht, maar kwam er tijdens mijn stage achter dat alleen interieur “te klein” voor mij voelt.’ Tijdens een tweede stage bij Thijs Asselbergs, toen stadsarchitect van Haarlem, raakte ze betrokken bij het ‘Spaarne Plan’ dat tien kilometer rivieroever betref. Daarna volgden plannen voor de openbare ruimte in Amsterdam en Utrecht. De realisatie hiervan bleek een mooie start voor haar eigen bureau. ‘Na kennis te hebben opgedaan over straatstenen, pleinen, technische details kwam ik geleidelijk steeds meer in het landschap terecht.’

ZAKELIJKE TERUGBLIK

Mooiste opdracht: De afwisseling tussen de opdrachten is voor mij het mooist: je bezig houden met het ontwerp van een binnentuin, een landschapsplan en de inrichting van een winkelstraat
Beste bijeenkomst: Etentje met q-teamleden (oud en nieuw) van kwaliteitsteam Binnenstad Arnhem bij mij op kantoor
Corona: Mezelf gelukkig prijzen met mijn heerlijke kantoor en de digitale mogelijkheden die maken dat het werk gewoon door kan gaan
Wie heeft je geïnspireerd: Alle Hosper, de man die de landschapsarchitectuur wist te verbinden aan de stedenbouwkundige discipline
Top 3 projecten: Ruimte voor de rivier (2007-2019), Nieuwe Hollandse Waterlinie (19e eeuws, recentelijk voorgedragen voor Unesco Werelderfgoed), het Veluwe sprengbekenlandschap (17/ 18e eeuws)

Welke app het meeste gebruikt: Topo GPS met in detail de topografische kaarten van Nederland en Europa gecombineerd met GPS-locatie
Inspirerend boek: Robert mc Farlane ‘The Old Ways’, over struinpaden in het landschap

PERSONLIJKE TERUGBLIK

Mooiste moment: Het 21 diner van mijn nichtje Leona
Sportieve hoogtepunt: Een goede uitvoering van mijn jab cross tijdens de bokstraining
Topserie Netflix: La Casa di Papel
Beste Boek: Wees onzichtbaar, Murat Isik
Beste tv-programma: De Engelse Dragons Den
Vakantie: Het landschap ontdekken, in Nederland op de fiets met tent achterop of verder weg wandelen in de bergen
Wat maakte de meeste indruk: De klimaatverandering, hittestress, hoosbuien....

ZAKELIJKE VOORUITBLIK 2021

I Wat zijn jouw plannen voor 2021? Met leuke mensen mooie dingen maken. Door mee te doen met projecten die in een leuk team met gedeelde ambitie tot stand kunnen worden gebracht.

2 Grootste uitdaging? Mijn beeldarchief up to date brengen met keywords.
3 Wat staat in elk geval op de planning? Naast alle interessante lopende projecten en deelname aan verscheidene kwaliteitsteams het project Escher in Baarn. Daar probeer ik een objectroute te ontwikkelen geïnspireerd op het gedachtengoed van Escher. Van Anamorfoses tot oneindige klimtoestellen.
4 Wat ga je komend jaar anders aanpakken? Eigenlijk niet zoveel.

PERSONLIJKE VOORUITBLIK 2021

I Wat ga je anders doen dan in 2020? Weer meer leuke etentjes met vrienden.
2 Wat staat absoluut in je agenda? Een lange vakantie.
3 Goed voornemen? Weer meer boeken lezen.
4 Waar ga je meer tijd en aandacht aan schenken? Waaraan minder? Meer tijd aan Vrienden, minder tijd aan gedoe....

Bekijk de talrijke projecten van Marlies op:
www.vandiest-ontwerp.nl